

at søge at faae Haven bortforpagtet i Løbet af det kommende Finantsaar, hvoraf Følgen vilde blive, at den i det næste Finantsaar, i det Mindste som Udgift, vilde udgaae af Finantsloven. Det ærede Thing vil nu have at vælge imellem disse to Forslag og det af Ministeriet oprindeligt fremsatte.

Indenrigsministeren: Den Plan til Havevæsenets fremtidige Organisation, som forrige Gang blev det ærede Thing forelagt, var affattet af nogle af de Mænd, som i en lang Række med størst Indsigt i og størst Omhu for denne Gjenstand havde fulgt og tildeels medvirket til dens Udvikling her i Landet. Der er navnlig een Mand, som havde en væsentlig Andeel i Planen, hvis Navn paa faa mange Maader har erholdt en fortjent Anerkjendelse og en almindelig Tillid her i Landet, og som i en lang Række af Aar med megen Interesse har beskæftiget sig med Havevæsenet, hvortil han ved sin videnskabelige Stilling har været ledet Fespersen: Hvem er det? Det er Etatsraad, Professor Schouw; han har deeltaget i Overveielser og Udarbejdelsen af den Plan, som var Rigsdagen forelagt, og det var saaledes ikke uden store Betænkkeligheder at afvige fra Grundlaget i denne Plan, navnlig saalænge der var Udsigt til, at disse Anstuelser vilde kunne blive repræsenterede ved Sagens Behandling i det andet Thing. Denne Udsigt er nu ikke mere forhaanden, og der er saaledes ingen Grund til længere at afholde sig fra en yderligere Behandling af Sagen. De Hensyn, der gik igjennem denne Plan, vare deels hentede fra Sagen selv, og deels begrundede i de personlige Forhold. De Formaal, man søgte at virke for, vare tildeels den hele almindelige Skole for Gartnere, som havde udviklet sig i Rosenborg Driveri og Blumisteri, og som havde naaet en saadan Anseelse, at der ikke fandtes noget andet Sted i Norden, som kunde sættes ved Siden deraf, og som havde havt den meest gennemgribende Indflydelse paa Gartneriets Udvikling baade her i Landet og i Sverrig, hvis Gartnere af nogen Betydning for en stor Deel ere udgaaede derfra; det er altsaa Rosenborg Haves Driveri og Blumisteri, der er det egentlige Plantested for Gartneriet

her i Landet, og man bør vist ikke uden Betænkkelighed rokke ved dette Etablissement, som ogsaa af de private Gartnere paaaffønnes i den Grad, at selv de, som have betydelige Haveanlæg, ofte sætte deres Søner til Op-læring i Rosenborg Have. Det fortjener derfor vistnok den allermodneste Overveielse, hvilken Det man skal gaae, naar man vil foretage Forandringer med Hensyn til Rosenborg Driveri og Blumisteri; jeg troer, at det Rigtigste, og vel ogsaa det mindst Byrdefulde for Staten vilde være at bibeholde den hidtilværende Indretning som umiddelbar Statsanstalt, men af de 2 Valg, som det ærede Udvalg har forelagt, enten at lade denne Deel af Rosenborg Have gaae over til Civillisten, eller at forpagte den bort, maa jeg langt foretrække Overgangen til Civillisten, ikke fordi jeg jo fuldkommen erkjender, at det upaatvivlelig vil blive mere byrdefuldt for Staten end den Maade, som var bragt i Forslag fra Regjeringsens Side, der neppe vilde have medført saa store Udgifter, som den Sum, der vil medgaae ved den Ordning, Udvalgets Majoritet har foreslaaet, hvorved Civillisten skulde overtage Haven imod et bestemt Tilskud, men fordi jeg troer, at man kan være forvisset om, at Civillisten vil pleie dette Institut med Omhu, og at det idetmindste ikke vil lide noget væsentligt Skaar i sin Individualitet og hele Bestaaen. Jeg har imidlertid anseet det for Pligt, efterat disse 2 Forslag her ere forelagte, og efterat jeg maatte foretrække det principale for det subsidiaire, at bringe det under Overveielse, om Civillisten var villig til at gaae ind paa en saadan Overtagelse under Betingelser, hvorved Institutets Bestaaen blev sikret; jeg har derfor allerede i Slutningen af forrige Maaned tilkrevet Overhofmarschallen og gjort ham bekendt med den Indstilling, hvorom her er Tale, nemlig Udvalgets principale Indstilling, og forespurgt, om Civillisten var villig til, naar den overtog denne Deel af Rosenborg Have, Rosenborg Driverihave, imod et aarsligt Tilskud af 7000 Rbd. af Statskassen, da tillige at overtage de ved Haven ifølge Bestilling eller Constitution ansatte Embedsmænd og Betjente med de dem tillagte Gager og Indtægter, saaledes at de udgik af Statskassen